

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної науково-практичної конференції

20 квітня 2023 року

**Ірпінь
2023**

УДК 159.923:316.6(06)

ББК 88.37я431

А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного податкового університету
(протокол № 14 від 29 червня 2023 р.)*

А 43 **Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації
в умовах кризового суспільства** [Електронне видання] : збірник
матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції,
м. Ірпінь, 20 квітня 2023 року. – Ірпінь : Державний податковий
університет, 2023. – 560 с. – PDF-формат ; мережеве видання ;
інституційний депозитарій.
ISBN 978-966-337-702-5

У матеріалах VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства» висвітлюються теоретико-методологічні та практичні проблеми розвитку гуманітарного знання як складової гармонійного розвитку особистості; соціально-філософського осмислення проблеми адаптації в умовах кризового суспільства; соціологічного та соціально-психологічного вимірів адаптації особистості в сучасних умовах; соціалізація особистості як освітньої та соціально-педагогічної проблем; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні проблеми та виклики; особливості професійної освіти в Україні та світі; сучасні тенденції психологічної допомоги особистості в умовах кризового суспільства.

Зміст матеріалів віддзеркалює актуальні питання теоретичних і прикладних досліджень, спрямованих на вирішення проблем конструювання життєдіяльності особистості у контексті відновлення внутрішнього потенціалу за рахунок особистісного ресурсу.

Матеріали науково-практичної конференції розраховані на наукових працівників у галузі психології, соціології, педагогіки, викладачів, аспірантів, студентів, а також на практичних психологів, соціальних педагогів, соціологів і соціальних працівників.

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

УДК 159.923:316.6(06)

ББК 88.37я431

ISBN 978-966-337-702-5

© Державний податковий університет, 2023

ЗМІСТ

МАТЕРІАЛИ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

<i>Бельтран Галі-Олександра, Жижко Олена Анатоліївна, Роблес-Сото Сауль</i> Роль професійної освіти в програмах соціального розвитку Мексики. Національна програма солідарності	26
<i>Małgorzata Schulz</i> Age management as an element of human resources management	31
<i>Адаменко Ірина Володимирівна, Калениченко Руслан Арсенович</i> Особливості соціально-психологічної адаптації персоналу у кризових умовах	35
<i>Берташ Марія Ігорівна</i> Основні аспекти психології працівників митниці та митної служби загалом	38
<i>Богайчук Вадим Жоржевич</i> Погляди західних військових теоретиків щодо підготовки та ведення штурмових дій у місті	41
<i>Богдановський Дмитро Ігорович, Богдановський Ігор Валерійович, Льовкіна Олена Геннадіївна</i> Авангардне мистецтво як соціальна інновація	45
<i>Бондарук Богдан Юрійович, Красильник Юрій Семенович</i> Студентоцентроване навчання здобувачів освіти за освітньою програмою «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)»	48
<i>Василевська Олена Іванівна</i> Підтримка психологічної стійкості особистості у стресових ситуаціях	55
<i>Вовкотруб Сергій Олегович, Нежинська Олена Олександрівна,</i> Психологічні умови успішних продажів	58

Войтенко Олена Василівна Професійне благополуччя особистості: зміст поняття та його структурні компоненти.....	62
Володько Єлизавета Михайлівна, Попко Микола Михайлович, Калениченко Руслан Арсенович Соціалізація особистості як освітня та соціально-педагогічна проблеми	67
Галицька Оксана Юрійвна, Калениченко Руслан Арсенович Глобалізація та універсалізація в сучасних умовах	71
Григорчук Олександр Михайлович, Тарасевич Віталій Іванович, Петруньок Тетяна Броніславівна Професійно орієнтована задача з фізики: аналіз змісту	74
Деніжна Світлана Олександрівна Діагностичний інструментарій оцінки адаптованості осіб до мультикультурного середовища в період військового часу.....	77
Дикса Олександр Володимирович, Калениченко Руслан Арсенович Взаємозв'язок професійної рефлексії та саморозвитку майбутніх психологів	81
Долинська Любов Василівна, Зінченко Анна Вікторівна, Ширяєва Людмила Миколаївна Особливості прояву соціально-психологічної адаптації першокурсників у кризових умовах	85
Калениченко Руслан Арсенович, Гаврильченко Олег Олексійович Психологічні аспекти під час вибору туристом естнографічного та зеленого туризму	89
Калениченко Руслан Арсенович, Підвишений Богдан Федорович Рекреаційні можливості туру: «Шляхами Лесі Українки».....	92
Клівінська Валерія Валеріївна, Сова Маргарита Олександрівна Психологічні аспекти інформаційної гігієни населення в умовах війни	94
Кноблех Євгенія Віталіївна, Паламарчук Дмитро Анатолійович Інформатика як засіб виховання студентів коледжу.....	98

Григорчук Олександр Михайлович,
канд. пед. наук, доцент;

Тарасевич Віталій Іванович,
канд. тех. наук, доцент;

Петруньок Тетяна Броніславівна,
канд. пед. наук, доцент,
Київський національний університет
будівництва і архітектури

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНА ЗАДАЧА З ФІЗИКИ: АНАЛІЗ ЗМІСТУ

Розв'язання задачі – це активний пізнавальний процес. Починається він з ознайомлення зі змістом задачі та її детальним аналізом. Такий підхід дозволяє з'ясувати суть явища чи процесу, описаного в задачі; встановити, що є істотним, а що другорядним у ситуації, що розглядається. Дуже часто виникає необхідність попереднього спрощення умови задачі та абстрагування від реальних умов. Одні спрощення зумовлені самим текстом задачі, інші доводиться робити тому, хто її розв'язує. Усі етапи розв'язання задачі тісно поєднані між собою. Успіх наступних етапів розв'язання задачі залежить від якості виконання попередніх. Чим краще виконано кожен із попередніх етапів, тим легше впоратися з наступним [2, с. 48].

Методика аналізу змісту професійно орієнтованої задачі полягає в пошуку способу її розв'язання й технічного використання. Для будівельних спеціальностей вони переплітаються між собою так, що загальні положення фізики й конкретні технічні умови задачі неперервно співвідносяться одне з одним у кожній ланці розумового процесу. Під час аналізу виявляються нові властивості об'єкта, співвідношення між елементами задачі. «Я читаю умову задачі, дивлюся на неї, ще раз читаю – до тих пір, поки в голову не приходять розв'язок», – писав відомий американський педагог-математик Д. Пойа [3, с. 72].

О задачі за ознакою логічного розв'язування ми відносимо аналіз змісту задачі з чітким виділенням явно і неявно заданих величин. Такі задачі передбачають постійне, системне уточнення умов протікання явища чи процесу, що описані в задачі. При цьому важливе значення мають форми аналізу змісту задачі – короткий запис умов і вимог, а також схематичне зображення (малюнок, креслення, схема, графік) процесу або ситуації, описаних у задачі [1, с. 15].

Короткий запис умов і вимог відтворює загальну картину, представлену в задачі, допомагає утримувати в пам'яті початкові дані й вимоги, сприяє з'ясуванню прямо заданих у тексті залежностей. Схематичне зображення змісту задачі виступає не лише наочним поданням конкретного змісту задачі та описаних у ній залежностей, а й у ролі моделі, що допомагає виявленню прихованих залежностей між фізичними величинами. Вихідною ланкою будь-якого пізнавального процесу, де виконується аналіз змісту навчальної задачі з фізики, є запитання до умови задачі. Саме запитання викликає перше пробудження думки, мотивацію, зацікавленість. Якраз запитання штовхає думку на усунення незрозумілості, що виникла. Воно передує і сприяє утворенню нових суджень, наводить на нові асоціації, допомагає становленню нового знання. Якщо правильно поставити запитання до задачі, то можна наполовину розв'язати її [1, с. 12].

Ми вважаємо, що з метою ефективного аналізу її змісту, крім запитання до умови задачі, доцільно мати систему контрольних запитань до студента, який має розв'язувати задачу. Для цього розроблено систему таких контрольних запитань, яку подану в таблиці.

На нашу думку, вміння правильно ставити запитання до умови задачі не менш важливе, ніж знаходження способів одержання результату.

Приведені контрольні запитання апробовані в ході педагогічного експерименту і допомагають логічно спрямувати хід думок студента з самого початку розв'язування задач. Вони задають правильний підхід до розв'язання задачі, дозволяють виділяти суттєві моменти, визначають раціональну послідовність дій. Однак, не варто думати, що вони мають магічну силу і в змозі допомогти завжди. Якщо ці запитання не допомогли під час розв'язування будь-якої конкретної задачі, то потрібно придумати більш слушні для її розв'язання.

Таблиця 1 – Система контрольних запитань для аналізу змісту навчальної професійно орієнтованої задачі з фізики

Зміст запитання	Зміст відповіді
Про який об'єкт йдеться в задачі?	
Яке явище описано в задачі?	
В яких умовах знаходиться об'єкт?	
За яких умов відбувається явище (процес)?	
Яку величину потрібно визначити?	
Яке визначення шуканої величини?	
Розмірною чи безрозмірною є шукана величина?	

Продовження таблиці 1

Скалярною чи векторною є шукана величина?	
Чи відома одиниця шуканої величини?	
Постійна чи змінна шукана величина в процесі, описаному в задачі?	
Які величини дані в умові задачі?	
Чи відоме визначення заданих величин?	
Чи містить умова задачі величини, задані в неявному вигляді?	
Значення яких величин потрібно взяти з довідкових таблиць?	
Чи можна явище (процес), описане в задачі, зобразити схематично?	

Таким чином, підхід до пошуку розв'язку задачі за допомогою системи послідовно й цілеспрямовано поставлених запитань дозволяє оволодіти двома професійно важливими якостями: вмінням розв'язувати нестандартні задачі й вмінням коректно ставити запитання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Григорчук О. М. Методика розв'язування фізичних задач на будівельну тематику : навчально-методичний посібник для викладачів та вчителів фізики. Київ : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 116 с.
2. Жук Ю. Структура навчальної фізичної задачі. *Фізика та астрономія в школі*. Київ : Вид-во «Педагогічна преса», 1998. № 4. С. 48–49.
3. Polya G. *Mathematical Discovery: On understanding, learning and teaching problem solving*. New York Chichester Brisbane Toronto : John Wiley & Sons, 1981. 458 p.

Наукове електронне мережеве видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА

Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції

20 квітня 2023 року

Укладач: *Р. А. Калениченко,
І. О. Петухова*

Відповідальний за випуск: *А. В. Лавренюк*

Верстка: *Д. П. Завальницька*

Здано до друку 14.07.2023

Друк. арк. 32,34

Замовлення № 1067

*Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
«Державний податковий університет»
Державного податкового університету
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовників і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 7669 від 20.09.2022*